

Lausunto

19.08.2026

Asia: VN/21290/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta MMM:n asetukseksi metson, teeren, pyyn ja riekon metsästyksen kieltämisestä metsästysvuonna 2026-2027

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Johdanto

Metson, teeren, pyyn ja riekon rauhoitusesitykset vuodelle 2026, perustuvat Suomen riistakeskuksen valmistelemaan esityksen Maa- ja metsätalousministeriölle. Asetuksen tavoitteena on mahdollistaa kyseisten lajien kestävä metsästystä. Esitys perustuu analyysiin, jossa käytetään aineistoa Luonnonvarakeskuksen (Luke) koordinoimasta heinä–elokuun vaihteessa tehtävästä riistakolmiolaskennasta. Itä-Suomen yliopiston ja Suomen riistakeskus ovat yhteistyössä kehittäneet Kanalintumalli-sovelluksen, jolla tarkastellaan paikallisia 21 vuoden jakson ajallisia trendejä, sekä lintutiheyksiä suhteessa muihin vuosiin. Näiden kriteerien ja ennalta asetettujen raja-arvojen perusteella muodostetaan karttakuvaa kyseisten muuttujien jakautumisesta alueellisesti, sekä ehdotetuista metsästysajoista. Sovelluksen kartoista hahmottuu hyvin missä kanalintutilanteen alueelliset rajat kulkevat Suomessa kullakin lajilla.

Lausunnon pääsisältö

Tämän vuoden metsäkanalintujen rauhoitusajojen asetuksen esitys perusteluineen on, kuten aiempinakin vuosina, karkeasti yhteneväinen Luken seurantalosten kanssa. Luken seuranta-analyysit keskittyvät suurempaan mittakaavaan (riistakeskusaluittain), käyttäen hieman erilaista tilastollista mallia, jossa tarkastellaan kokonaistiheyden ja poikastuoton lisäksi myös aikuistiheyttä. Luken analyysi huomioi myös tilastollisesti mm. laskennan ajankohdan ja spatiaalisen autokorrelaation mahdollisia vaikutuksia tuloksiin. Eri mallien välille tulee aina eroja, mutta pääsääntöisesti tulokset ovat varsin samansuuntaisia kuin Kanalintumallin tuottama tilannekuva.

Suurin poikkeus Luken tuloksiin nähden on tämän vuoden osalta Suomen riistakeskuksen esityksen perusteluissa, joissa on mainittu, että pyyn koko maan tiheys on pitkäaikaisen keskiarvon tuntumassa. Luken analyysien ja tiedotteen perusteella, vuonna 2026 pyyn kokonaistiheys on kuitenkin selvästi jakson 1989–2026 pitkäaikaisen keskiarvon alapuolella. Tulos koskee sekä mallipohjaista arvioitua tiehyttä, että raakaa kaikkien kolmioiden tiheysarvioiden keskiarvoa. Alla linkki Luonnonvaratietoon, jossa tulokset näkyvät, sekä Luken vuoden 2026 nettiraporttiin:

<https://luonnonvaratieto.luke.fi/numerotieto/raportit?panel=metsakanalintulaskennat>

<https://www.luke.fi/fi/luonnonvaratieto/riistakolmiolaskenta-metsakanalintukannat-kesalla-2026>

Pyyn ehdotetut paikalliset metsästysajat ovat silti varovaisia ja loogisesti suhteutettuja kannan paikallisen tilaan. Tämä siis ei aiheuta muutosehdotuksia metsästysaikoihin.

Ylä-Lapissa, Inarin kunnassa, riekon kannantiheys on vähentynyt viime vuodesta peräti 58 % ja on nyt 3,4 yksilöä / km². Tämä on huomattavasti Ylä-Lapin keskiarvon (9,6 yksilöä / km²) alapuolella, ja paljon matalampi tiheys verrattuna Utsjoen ja Enontekiön tilanteeseen. Kyseessä on silti paljon suurempi tiheys kuin mitä riistakolmiolaskennassa on arvioitu Lapin metsäisille alueille keskimäärin (mallipohjainen arvioitu kokonaistiheys: 0,54 yksilöä / km²). Metsästyksen salliminen koko Ylä-Lappiin, ja sen kieltäminen muualla Lapissa on siis hyvin perusteltua. Koko Ylä-Lapissa on kuitenkin ehdotettu täysimittaista metsästysaika, Inaria myöten. Muiden lajien tarkasti porrastettuja alueellisia rajoituksia tarkastellessa, herää kysymys, miksi riekolla ei Ylä-Lapissa sovelleta mitään välimuotoja täysipitkän metsästysajan ja täydellisen rauhoituksen välistä. Voisi odottaa esimerkiksi lyhennettyä metsästysaika Inariin, jossa lajin tilanne on selvästi muuta Ylä-Lappia heikompi.

Joillakin alueilla, kuten Varsinais-Suomessa ja Uudellamaalla, laskettujen riistakolmioiden määrä jää alhaiseksi joka vuosi. Tänä vuonna Varsinais-Suomessa laskettiin 15 ja Uudellamaalla 14 riistakolmiota, mikä riittää jonkinasteiseen arvioon, mutta pienestä otannasta johtuva tilastollinen epävarmuus on huomattava suhteessa muihin alueisiin. Riistakeskuksen esityksessä ja samalla myös MMM:n asetusluonnoksessa, tämä on huomioitu asianmukaisesti, varovaisuusperiaatetta noudattaen, eli epävarmuus lähinnä näkyy lyhyempinä metsästysaikoina.

On lähtökohtaisesti hyvä, että metsästysaika lyhennetään loppupäästä, jolloin metsästyspaine keskittyy kuluvan vuoden poikasten osalta nuorempiin yksilöihin. Nuoremmilla vuoden poikasilla on luonnollisestikin suhteellisen korkea kuolleisuus alkukaudesta, joten myöhemmin metsästyskaudella näiden yksilöiden rekrytoimismahdollisuus lisääntyvän kantaan on jo hieman suurempi. Tämä ei kuitenkaan muuta käsitystämme siitä, että jo yhden kuukauden metsästyksellä ehditään metsästää valtaosa koko kauden saaliista. Luke toteaa, että täysirauhoitus on tämän asetuksen ylivoimaisesti voimakkain työkalu. Kun metsästys sallitaan vähintään kuukaudeksi, metsästysajan pituuden säätelyn vaikutukset toteutuneeseen metsästyspaineeseen saattavat jäädä kohtalaisen pieniksi. Täyttä rauhoitusta on vuoden 2026 esityksessä käytetty osuvasti eniten huolestuttaviin tilanteisiin,

kuten metso ja teeri Varsinais-Suomessa, pyy Kymenlaaksossa, sekä riekko koko maassa Ylä-Lapin eteläpuolella.

Luke toteaa, että nykyisen metsästyksen säätelyn vaikutuksista metsäkanalintujen kantojen kehitykseen Suomessa ei ole tieteellistä näyttöä. Lajikohtainen alueellinen seurantatieto muunnetaan metsästysajoiksi tiettyjen raja-arvojen ja sääntöjen perusteella. Tiedon puutteen takia, tämä seurantatiedon muuttaminen metsästysajoiksi ei ole optimoitu kestävyiden tai saaliin saannin maksimoimiseksi. Sekä käytettävissä kriteereissä että niiden raja-arvojen valinnassa voi siksi tulevaisuudessa tulla tutkimuksellisesti osoitettuja parannusmahdollisuuksia, mikä on hyvä tiedostaa ja pitää keskustelun alla. Asetuksen muistiossa (kohdassa 1. "Nykytila") onkin asianmukaisesti todettu, että päättelyperiaatetta tai käytäntöä olisi hyvä kehittää Suomen riistakeskuksen ja Luonnonvarakeskuksen yhteistyönä.

Kestävän metsästyksen näkökulmasta, on luonnollisesti hyvä, että suurempia metsästysrajoituksia asetetaan alueille ja lajeille, joilla kanta on vähentynyt ja kannantiheys on matalampi, tarkemmista raja-arvoista ja rajoituksista riippumatta. Tarkemman tutkimustiedon puuttuessa, nykykäytäntö on siis hyvin perusteltavissa. Metsästyksen säätely nykyiselläänkin edellyttää jatkuvaa ja alueellisesti kattavaa kannanseuranta tulevaisuudessakin.

Yhteenveto

Nykytiedon valossa, Luke ei näe syytä tämän asetusluonnoksen muutoksiin. Esitetyt metsästysajat ja niihin liittyvät perustelut ovat karkeasti yhteneväisiä Luken seurannan tulosten kanssa. Suurimpana eroavaisuutena Luke tulosten ja asetusluonnoksen eri dokumenttien välillä on se, että Suomen riistakeskuksen esityksen perusteluissa pyyn koko maan tiheys on sanottu olevan pitkäaikaisen keskiarvon tuntumassa, kun Luken tulosten mukaan koko maan tiheys on selvästi alle jakson 1989–2026 keskiarvon. Pyy ehdotetut metsästysajat mukailevat silti paikallista tilannetta. Riekko on kokonaan rauhoitettu Ylä-Lappia lukuun ottamatta. Ylä-Lapissa on täysipitkä metsästysaika kaikissa kunnissa, vaikka Inarissa kanta on huomattavasti vähentynyt viime vuodesta ja tiheydet ovat melko matalia. Luke pohtii, miksei riekolle Ylä-Lapissa aseteta lyhyempiä metsästysaikoja seillä missä kannankehitys on heikompa, kuten muiden lajien tapauksessa muualla Suomessa.

Nykyisen metsästyksen säätelyn vaikutuksista metsäkanalintujen kantojen kehitykseen Suomessa ei ole tieteellistä näyttöä. Lajikohtainen alueellinen kannankehitys edellisen 21 vuoden aikana sekä kuluvan vuoden paikallinen kokonaistiheys verrattuna muihin vuosiin muunnetaan metsästysajoiksi tiettyjen raja-arvojen ja sääntöjen perusteella. Sekä käytettävissä kriteereissä että raja-arvojen valinnassa voi olla tulevaisuudessa tutkimustietoon perustuvia parannusmahdollisuuksia, mikä on hyvä tiedostaa ja pitää keskustelun alla. Metsästyksen säätely nykyiselläänkin edellyttää jatkuvaa alueellisesti kattavaa kannanseuranta tulevaisuudessakin.

Thessler Sirpa
Luonnonvarakeskus

Lindén Andreas
Luonnonvarakeskus